

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА І ДИЗАЙНУ
КАФЕДРА ДЕКОРАТИВНОГО МИСТЕЦТВА І РЕСТАВРАЦІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

« » 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЛАСТИЧНА АНАТОМІЯ

для здобувачів вищої освіти зі
спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»
освітнього рівня першого (бакалаврського)
освітньої програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

Київ – 2023

Розробник: Прохорова Наталія Анатоліївна, старший викладач кафедри декоративного мистецтва і реставрації Факультету образотворчого мистецтва і дизайну Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач: Прохорова Наталія Анатоліївна, старший викладач кафедри декоративного мистецтва і реставрації Факультету образотворчого мистецтва і дизайну Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри декоративного мистецтва і реставрації Факультету образотворчого мистецтва і дизайну Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол №8 від «24 серпня» 2023 р.

Завідувач кафедри
декоративного мистецтва і реставрації Алла РУДЕНЧЕНКО

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

«___» _____ 2023 р.

Гарант освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво» Ольга КОНОВАЛОВА

Робочу програму перевірено
«___» _____ 2023 р.

Заступник декана
з науково-методичної та навчальної роботи Алла ТАРАННИК
Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	Денна	Заочна
Вид дисципліни	Вибіркова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	4/120	
Курс	4	
Семестр	7	
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	
Обсяг кредитів	2	
Обсяг годин, в тому числі	60	
Аудиторні	28	
Модульний контроль	4	
Семестровий контроль	-	
Самостійна робота	28	
Форма семестрового контролю	-	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Пластична анатомія» – ознайомити студентів із характерними особливостями конструктивно-анатомічної будови людини, законами передачі конструкції його рухів, допомогти набутти практичних навичок зображення людського тіла, використовуючи виразні засоби рисунка у поєднанні із знаннями з пластичної анатомії.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни спрямовано на набуття базових знань з дисципліни «Пластична анатомія». Ознайомлення з основними напрямками розвитку науки з дисципліни «Пластична анатомія» у вивченні методів і методики роботи зі студентами, формування цілісного бачення і уявлення, розвиток художнього смаку і навичок в роботі над творчими завданнями.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми спеціальності формуються загальні та фахові компетентності:

Програмні компетентності	Код	Перелік компетентностей
Загальні компетентності	ЗК 5.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
	ЗК6	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК11	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК1	Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметнопросторового та візуального середовища

3. Результати навчання за дисципліною

Знання:

- основні положення, загальні поняття і терміни пластичної анатомії;
- органічні зв'язки пластичної анатомії з різними видами образотворчого мистецтва;
- частини тіла та скелета людини;
- назви кісток: черепа, хребта, грудної клітини, тислового поясу, тазу, верхніх і нижніх кінцівок;
- форму та види суглобів;
- форму та назви поверхових м'язів: голови, тулуба, тислового поясу, верхніх і нижніх кінцівок;
- пропорції: дитячі, жіночі, чоловічі;
- пластику тіла: голови, тулуба, тислового поясу, тазу, верхніх та нижніх кінцівок;
- симетричні та асиметричні положення тіла;
- положення тіла у стані руху та спокою (динаміка і статика).

Вміти:

- оперувати поняттями, термінами пластичної анатомії, обґрунтовувати власну точку зору;
- аналізувати графічно-образну та об'ємно-образну форму тіла та його складових;
- будувати на площині тіло людини, користуючись технікою академічного рисунку;
- малювати форму кісток, м'язів і черепа;
- малювати тіло людини з урахуванням пропорційних співвідношень його частин;
- передавати пластику частин тіла людини: голови, тулуба, плечевого поясу, тазу, верхніх і нижніх кінцівок;
- передавати вирази стану людини, обумовлені функціями м'язів;
- малювати тіло людини у стані руху та спокою.

Програмні результати навчання:

Код	Значення програмного результату
PH 1	Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.
PH 2	Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.
PH 5	Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел

4. Структура навчальної дисципліни Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт						Само- стійна
		Аудиторна						
		Ау- ди- тор- ні	Л- ек- ці- ї	С- е- м- і- н- а- р- и	П- р- а- к- т- и- ч- ні	Л- а- б- о- р- а- т- о- р- ні		
Змістовний модуль III. Закономірності та функції м'язів людини								
М'язова система людини. Форми м'язів. Пластичне значення м'язів	2	2	2					
Начерки із зображенням різних видів кріплення м'язів на кістках, користуючись анатомічними таблицями і схемами	8	4			4			4
Рисунок м'язів шиї людини	8	4			4			4
Рисунок м'язів тулуба людини.	10	4			4			6
<i>Модульний контроль</i>	2							
Разом	30	14	2		12			14
Змістовий модуль IV. Пластика тіла людини. Пропорції.								
Статика і динаміка тіла людини. Рух і пластика верхніх кінцівок, плечового поясу, нижніх кінцівок і тазу. Начерки верхньої кінцівки у різних положеннях	8	4			4			4
Начерки тазу і нижньої кінцівки з натури	8	4			4			4
Начерки людини у русі та у спокої	12	6			6			6
<i>Модульний контроль</i>	2							
Разом	30	14			14			14
<i>Підготовка та проходження контрольних заходів</i>								
Усього	60	28	2		26			28

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль III. Закономірності та функції м'язів людини

Лекція М'язова система людини. Форми м'язів. Пластичне значення м'язів Мета курсу та його завдання, зв'язок з іншими дисциплінами.

Жувальні м'язи, мимічні м'язи, діафрагма, м'язи живота, м'язи спини, двоголовий м'яз, триголовий м'яз, чотириголовий м'яз, кравецький м'яз, литковий м'яз. Будова м'язів. Форма і розмір.

Література: основна [1,2,3,4,5, 6, 7]

додаткова [1,2,3,4]

Практичне заняття .

Начерки із зображенням різних видів кріплення м'язів на кістках, користуючись анатомічними таблицями і схемами.

Методичні матеріали: альбом рисунків з пластичної анатомії. Зразки робіт майстрів, Схеми м'язів людини, Скелет людини у натуральний розмір, педагогічний рисунок.

Мета: Вивчення закономірностей та функцій м'язів людини.

Завдання: Передати на площині основні пропорції скелетних м'язів людини.

Література: основна [1,2,3,4,5,6,7]

додаткова [1,2,3,4]

Рисунок м'язів шиї людини

Формат А-3, Графітний олівець

Постановка: Зразки робіт майстрів, схеми м'язів шиї людини, скелет людини в натуральний розмір, педагогічний рисунок.

Мета: Вивчення закономірностей та функцій м'язів людини.

Завдання: Передати на площині основні пропорції скелетних м'язів шиї людини.

Література: основна [1,2,3,4,5, 6,7]

додаткова [1,2,3,4]

Рисунок м'язів тулуба людини

Формат А-3, Графітний олівець

Постановка: Зразки робіт майстрів, схеми м'язів тулуба людини, скелет людини в натуральний розмір, педагогічний рисунок.

Мета: Вивчення закономірностей та функцій м'язів людини.

Завдання: Передати на площині основні пропорції скелетних м'язів тулуба людини.

Модульна контрольна робота № 1 - «Анатомічний рисунок м'язів торса людини». – 25б.

Змістовий модуль IV. Пластика тіла людини. Пропорції.

Начерки верхньої кінцівки у різних положеннях

Формат А-3, Графітний олівець

Постановка: Зразки робіт майстрів, схеми м'язів верхньої кінцівки людини, скелет людини в натуральний розмір, педагогічний рисунок.

Мета: Вивчення закономірностей та функцій м'язів верхньої кінцівки людини.

Завдання: Анатомічний рисунок м'язової системи верхньої кінцівки людини. Передати на площині основні пропорції скелетних м'язів верхньої кінцівки людини.

Література: основна [1,2,3,4,7]

додаткова [1,2,3,4]

Начерки тазу і нижньої кінцівки з натури

Формат А-3, Графітний олівець

Постановка: Зразки робіт майстрів, схеми м'язів тазу і нижніх кінцівок людини, скелет людини в натуральний розмір, педагогічний рисунок.

Мета: Вивчення закономірностей та функцій м'язів людини.

Завдання: Анатомічний рисунок м'язової системи людини. Передати на площині основні пропорції скелетних м'язів тазу і нижніх кінцівок людини.

Література: основна [1,2,3,4,7]

додаткова [1,2,3,4]

Начерки людини у русі та у спокої

Формат А-3, Графітний олівець

Постановка: Зразки робіт майстрів, схеми м'язів тіла людини, скелет людини в натуральний розмір, педагогічний рисунок.

Мета: Вивчення закономірностей та функцій м'язів людини.

Завдання: Зробити начерки людини в різних рухах (статичних і динамічних), врисовуючи скелет.

Література: основна [1,2,3,4,7]

додаткова [1,2,3,4]

Критерії оцінювання рівня виконання практичних завдань роботи:

1. Композиційна рівновага зображення у заданому форматі – 2 б.
2. Правильна конструктивна побудова зображення – 2 б.
3. Гармонійне поєднання споріднених і контрастних кольорів – 2 б.
4. Вправність володіння технікою, загальне враження – 2 б.
5. Виявлення творчого підходу – 2 б.

Всього: 10 б.

Модульна контрольна робота № 2 - «Анатомічна зарисовка людини в русі» - 25б.

6. Контроль навчальних досягнень

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль I		Модуль II	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1		
Відвідування семінарських занять	1	Не передбачено навчальним планом			
Відвідування практичних занять	1	6	6	7	7
Робота на семінарському занятті	10	Не передбачено навчальним планом			
Робота на практичному занятті	10	3	30	3	30
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	Не передбачено навчальним планом			
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	3	15
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Разом		-	77	-	77
Максимальна кількість балів:		154			

6.1 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Змістовий модуль III. Закономірності та функції м'язів людини.

М'язова система людини. Форми м'язів. Пластичне значення м'язів

Практична робота:

1. Начерки із зображенням різних видів кріплення м'язів на кістках, користуючись анатомічними таблицями і схемами. Копії начерків з методичного посібника 5б.
2. Копії рисунків м'язів шиї людини з методичного посібника 5б.
3. Копії рисунків м'язів тулуба людини з методичного посібника 5б.

Змістовий модуль IV. Пластика тіла людини. Пропорції.

3. Статика і динаміка тіла людини. Замальовки верхньої кінцівки 5 б.
4. Замальовки нижньої кінцівки 5 б.
5. Замальовки людини в русі 5 б.

Критерії оцінювання рівня виконання завдань для самостійної роботи:

1. Своєчасність та охайність виконання навчальних завдань 2 бали
2. Правильна конструктивна побудова – 1 бал
3. Пропорції і порівняльний аналіз чоловіка та жінки.- 1 бал
4. Якість виконання навчальних завдань – 1 бал.

Всього: 5 б.

6.2 Карта самостійної роботи студента

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль III. Закономірності та функції м'язів людини.		
М'язова система людини. Форми м'язів. Пластичне значення м'язів		
Начерки із зображенням різних видів	Практична робота	5

кріплення м'язів на кістках, користуючись анатомічними таблицями і схемами. Копії начерків з методичного посібника модульний контроль		
Копії рисунків м'язів шиї людини з методичного посібника	Практична робота	5
Копії рисунків м'язів тулуба людини з методичного посібника	Практична робота	5
Змістовий модуль IV. Пластика тіла людини. Пропорції.		
Статика і динаміка тіла людини. Замальовки верхньої кінцівки	Практична робота	5
Замальовки нижньої кінцівки	Практична робота	5
Замальовки людини в русі	Практична робота	5
<i>Разом: 28 год.</i>	<i>Разом: 30 балів</i>	

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання
Модульний контроль здійснюється у вигляді виконання студентами творчої роботи на задану тему. Робота, що не відповідає темі не розглядається

Тема модульної контрольної роботи № 1: «Анатомічний рисунок м'язів торса людини»

Тема модульної контрольної роботи № 2 «Анатомічна зарисовка людини в русі»

Критерії оцінювання модульного контролю наведено у таблиці.

Критерії оцінювання	Кількість балів
Роботи відповідають завданням, оригінальні за композицією, охайні.	21 – 25
Роботи відповідають завданням, відчувається творчий підхід до виконання, але є несуттєві недоліки в композиційних побудовах.	17 – 20
Достатній рівень виконання композиції, проте є суттєві композиційні недоліки, невдалий вибір прийомів.	13 – 16
Роботи частково відповідають завданням, невдалий вибір прийомів, значні технічні помилки.	9 – 12
Низький рівень виконання робіт. Невиразність композиції, відсутність цілісності мотиву, неохайність виконання.	5 – 8
Роботи не відповідають завданням, роботи неохайні, значні композиційні та технічні, технологічні помилки, не завершені.	1 – 4

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

У 7 семестрі семестровий контроль з навчальної дисципліни «Пластична анатомія» навчальним планом не передбачений.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання -незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни «ПЛАСТИЧНА АНАТОМІЯ»

Модулі	Модуль III				Модуль IV		
Назва модуля	Закономірності та функції м'язів людини.				Пластика тіла людини. Пропорції.		
Теми лекцій	Мязова система людини. Форми м'язів. Пластичне значення мязів (відвідування – 1 бал)						
Теми практичних занять		Начерки із зображенням різних видів кріплення м'язів на кістках, користуючись анатомічними таблицями і схемами. (відвідування – 2 бал + 10 балів за роботу)	Рисунок м'язів шиї людини и (відвідування – 2 балів, 10 балів за роботу)	Рисунок м'язів тулуба людини . (відвідування – 2 бали, 10 балів за роботу)	Начерки верхньої кінцівки у різних положеннях (відвідування – 2 бал, 10 балів за роботу)	Начерки тазу і нижньої кінцівки з природи (відвідування – 2 балів, 10 балів за роботу)	Начерки людини у русі та у спокої (відвідування – 3 балів, 10 балів за роботу)
Самостійна робота		Табл. 6.2. (5 балів)	Табл. 6.2. (5 балів)	Табл. 6.2. (5 балів)	Табл. 6.2. (5 балів)	Табл. 6.2. (5 балів)	Табл. 6.2. (5 балів)

Види поточного контролю	МКР №1 (25 балів)	МКР №2 (25 балів)
Кількість балів за модуль	77 балів	77 балів
Підсумковий рейтинговий бал	154 балів (коефіцієнт 154: 100 = 1,54)	

8. Рекомендовані джерела

Основна:

1. Веремчук В.С. Основи пластичної анатомії та малюнка / В.С. Веремчук, В.О.Долгіх. - К.: Приватна школа, 2012.-330 с.
2. Джахирул Амін. Анатомія для художників. Наочний посібник із зображення людського тіла. Видавництво ArtHuss 304 стор. 2022р.
3. Мірчук З. П., Мірчук М. В. Анатомія людини. Навчальний посібник. – Дрогобич: Вимір, 2007. (електронна версія).
4. Еньо Барчаї, Анатомія для художників, Корвінс Будапешт, Посібник 2001р.- 344с.. (Наявний в електронному репозиторії: <http://elib.kubg.edu.ua/1063/>)
5. Анатомія людини : в трьох томах / під ред. В. Г. Ковешнікова. – Луганськ : Шико – Віртуальна реальність, 2005. – Т. 1. – 328 с.
6. Андрейканіч А.І. Курс пластичної анатомії людини [Текст] : навч. посіб. / Андрейканіч А. І. - Чернівці : Букрек, 2010. - 125 с.
7. Петрик О.І. Пластична анатомія [Текст] : навч.посіб. / О. І. Петрик, Ю. М. Валецький. - Луцьк : РВВ "Вежа" Волинського держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2001. - 144 с.

Інтернет ресурси:

<http://www.nbuv.gov.ua/> -Національна бібліотека імені І.В. Вернадського;

Додаткова:

1. Чернокульський С.Т. Анатомія м'язів (міологія): атлас. Вид. 2-ге, доп. /ред. В. Г. Черкасов. К. : Книга плюс, 2008. - 160 с
2. Загальна анатомія [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://anatom.ua/basis/pdf/>
3. Музика Ф. В., Гриньків М. Я., Куцериб Т. М. Анатомія людини:навч. посіб. Львів, ЛДУФК, 2014. 359 с.
4. Соботт Йоганнес. Атлас анатомії людини. В 2 томах. Т 1. /за ред. Р. Путца та Р. Пабста; переробка та ред. українського видання В.Г. Черкасова; переклад О.І. Ковальчука. Київ, «Український медичний вісник», 2009 р. 416 с.